

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

28. An Pontifex teneatur ad praeceptum annuæ confessionis? Et quamvis
Pontifex peccet mortaliter, si non adimpleat praeceptum annuæ
confessionis, non tamen incurrat excommunicationem propter hoc, nec ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

vita, ob defectum etiam prædictæ causæ rationabilis, quæ possit talem dispensationem iustificare. Extra hos casus existimo, iuste posse dispensare summum Pontificem cum aliquo, vel aliqua Prouincia in præcepto annuæ confessionis, ad vitanda maiora scandala, quamuis adhuc cum nullo, quod sciam, dispensauerit: restringere autem humilissimi præceptum, & obligare, vt pluries, quam semel in anno aliquis, vel aliqua Prouincia confiteatur, facilius poterit summus Pontifex, quia facilius occasio ad id statuendum occurrere, ac dari potest; hoc tamen sine rationabili causa licite fieri non potest.

RESOL. XXVII.

Quod peccatum committat Pontifex dispensando in hoc præcepto sine causa cum aliquo. Idem est de illo, qui sciens nullam causam subsistere, inducit Pontificem ad dispensandum in impedimentis dirimentibus. Et hoc pendet ex illa questione, an peccet Pontifex dispensando in suis legibus sine causa. Ex part. 8. tit. 1. Ref. 19.

Resolutio huius dubij pendet ex illa questione, an Pontifex peccet dispensando in suis legibus sine causa: & ad illam sic respondet Machadus tom. 1. lib. 3. part. 4. tit. 4. docum. 7. n. 2. Si por lo menos peque el legislador en dispensar en sus propias leyes sin causa, es question muy controuersa entre los Doctores. La mas comun y recibida opinion es que el legislador o seu supremo, o no, pecca en dispensar sin causa iusta en sus leyes fundandose en que semejante dispensacion viene a ser en injuria de las demas, que estando oprimidos con la ley, el otro sin causa iusta se vea libre d'ella. Pero tambien desena muchos la contraria de quo no pecca; y fundandose en que de la misma manera, que sola la voluntad del Legislador es causa de induzir obligacion con la ley; assi tambien, sera sola su voluntad suficiente causa para quitar la obligacion d'ella por la dispensacion.

2. Cuius est opinio se excusa de auerigar, que peccado sea el dispensar sin causa, y tambien si pecca el que usa de la dispensacion concedida sin causa; si nullo, que racion, y tan graves Auctores como homines referido dependend, que ni el Legislador, que sin causa dispensa en sus leyes pecca en manera alguna, ni el que usa de semejante dispensacion por licita; porque Couarruias, y otros que sienten que pecca, se fundan en que es illicita la dispensacion concedida sin causa segun la primera opinion referida. Ita ille.

Sed hoc vltimum mihi non placet, nempe Pontificem dispensando in suis legibus sine causa non peccare; est enim opinio nimis laxa, sicut niuis rigida illa videtur, quæ docet absolute peccare mortaliter; & ideo puto, secluso scandalo, & damno alterius peccare, vt plurimum, tantum venialiter, & ita docet Baunius in Theol. mor. tom. 1. tract. 12. de impedim. matrim. quæst. 2. vbi sic ait. Peccatum est, de eorum genere, que sunt, ac dicuntur venialia. Legislatorem, aut Principem in his dispensare legibus, quarum sunt auctores, si nihil est rationis, quamobrem id eos facere oporteat. Villalobos in Summa tract. 2. dub. 41. num. 5. Lorca tom. 2. part. 2. disp. 27. Pontifex de matrim. lib. 8. cap. 14. num. 7. Sorus lib. 1. de iust. quæst. 7. ar. 2. 3. quia exonerare aliquos, opprobriis aliis, est habere personarum delectum,

nullo modo meritum, quod est malum, non mortale tamen, secluso scandalo. Quia, vt est in Legislatoris potestate, legem ferre, quæ nullo discrimine nullo vinciat, vt decreta sancire, quæ ad singulos pertineant, ita & illa, cum est libere refertur, antiquare, tollere: ergo & eorum nexu soluere, quos est placitum, & quidem ex causa sine crimine, quando deest, cum aliquo, veniali tamen non maiore. Ira Baunius.

4. Et hanc sententiam probabilem putant ipsimet aduersarij: vnde Præpositus in 3. part. quæst. 8. de dispens. matrim. dub. 3. num. 21. ita asserit. Aduerte. contrariam sententiam asserentem Legislatorem sine causa in sua lege dispensantem, solum peccare venialiter, esse probabilem, & in praxi securam, iuxta quam etiam dicendum, cum quis sciens nullam causam subsistere, inducit Pontificem ad dispensandam in impedimentis dirimentibus, solum peccare venialiter si seponatur scandalum. Ratio est, quod solum inducat ad peccatum veniale, eique cooperetur. Sic ille; qui tamen postea in part. 2. q. 97. dub. 3. num. 36. mutauit sententiam, & probabilius existimauit Pontificem dispensantem sine causa peccare tantum venialiter. Plures alios Patres pro nostra sententia inuenies in tract. de dispensationibus.

RESOL. XXVIII.

An Pontifex teneatur ad præceptum annuæ confessionis.

Et quamuis Pontifex peccet mortaliter, si non adimpleat præceptum annuæ confessionis, non tamen incurrat excommunicationem propter hoc, nec possit declarari, aut Ecclesiastica sepultura priuari.

Et explanatur, à quo Papa accipiat facultatem eligendi confessorem, cum in terra non habeat se Superiorem.

Et an electio confessore teneatur ei parere sicut cateri fidelium? Ex part. 8. tit. 1. Ref. 20.

1. Prima sententia negat, vnde Richardus in 4. disp. 17. q. 4. artic. 2. ad 5. Scotus ibidem quæst. 1. artic. 1. asserunt Papam sub mortali ad legem, ac præceptum confessionis non teneri, sed tantum sub congruitate quadam morali, ac proinde sub veniali. Nauarr. verò de Pœnit. disp. 5. initio quæst. 4. ad 5. ait. Si vera esset sententia, quæ docet, Concilium esse supra Papam, rectè inferri, obligari Papam ad legem annuæ confessionis: quia in magno Concilio Lateranensi lata est prædicta lex, & postea maximo applausu recepta in tota Ecclesia Catholica, vt patet ex Concilio Trident. sess. 14. canone 8. in quo insinuat Nauarrus, non teneri modò Papam ad tale præceptum sub mortali culpa, cum sit superior Concilio, & leges inferioris non possint obligare superiorem: & idem Panormitanus in cap. omnis, num. 19. vbi videtur etiam docere, non teneri Pontificem sub mortali semel in anno confiteri, ex eo fundamento, quod huiusmodi lex sit Concilij vniuersalis, quæ non ligat Pontificem, cum Pontifex illo sit superior.

2. Sed contrariæ sententiæ adherent Ochagauia de Sacram. tract. 2. de confess. quæst. 1. num. 5. & alij, asserentes teneri summum Pontificem ab huiusmodi præceptum, & peccare mortaliter, nisi illud impleat: teneri, inquam, quoad vim directiuam; non verò quoad pœnas, & vim coactiuam: & sic peccat mortaliter, nisi illi satisfaciatur, & tenetur implere.

Sup. hoc infra in tr. 1. Ref. 11. & in alijs §§. eius not.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 3. Ref. 11. & lege alium §. eius not. & quamuis pro communione, quia eadem est ratio pro hac quæst. vide infra ex Ref. 5. An vero, & §§. not. tertiz prædicti §.

ANNAE
Omnia
No. III. IV. V
E. III

implere penitentiam impositam. Sacerdote, cui se subiicit in confessione. Ita Panormitanus in cap. 1. de officio delegati, non tamen incurrit excommunicationem, aut priuationem Ecclesiasticæ sepulture, aut ingressum Ecclesiæ, vel aliquam aliam penam, si qua iure transgressoribus imponatur; & idem ob illam non potest etiam declarari. Sic ceteri Principes obligantur legibus à se latis quoad directionem, non verò quoad coactionem.

3. Et ratio est; quia naturalis ratio postulat, vt caput conformetur toti corpori suo: nam sicut reliqui Principes seculares sub hac conditione ab initio iurisdictionem videntur accepisse à populo, & potestatem condendi leges, vt ad illas, quoad vim directiuam, tenerentur: sic Papa, veluti sub hac conditione accepit immediate à Christo Domino hunc eandem potestatem condendi leges Ecclesiasticas, vt ad illas quoad eandem directionem teneretur. Probatur deinde, quia hæc lex confessionis annualis, est lex quædam generalis, & quando Principes legem aliquam generalem, comprehendent omnes, & singulos populos, ferunt, obligantur ad eandem legem, licet ad penas illius non obligentur: vnde communiter dicit solet, teneri Principes ad leges suas, quando sunt generales; quia quando materia legis non est ita generalis, sed specialis, nec etiam quoad vim directiuam obligantur ad illam: quamobrem, si lex esset de non ferendis armis noctu; de non vtendo serico; aut fatellitio puerorum; non obligabitur Princeps ad illam, quia materia est specialis, & indecens est statui, ac conditioni Principum, inarmatum, aut infociatum incedere, aut vestitum mundo ac serico non vti.

Sup. conten- tis in hoc se- in Resol. 2. not. præ- ta. & in co- deat §. lege- et, doctri- nam inter- prin- pta- & m- chium, à ver- non ta- men incur- rere.

Sup. hoc in- fra in Resol. 5. ad me- dio vsque in fi- nem, & in aliis eius annot. quæ est tertia di- cti §. de le- ge eum à prin- cipio.

Sup. hoc le- ge doctrina §. mo- seq. & aliorum eius annot.

4. Sed ego puto cum Granado in 3. part. contr. 7. tract. 1. dist. 1. sect. 1. num. 6. huius questionis solutionem pendere ex generali principio materiae de legibus, an scilicet Legislator legibus suis obligetur: si enim pars affirmans vera sit, vt aliqui volunt, comprehendetur Papa hac lege confessionis; si verò pars negans amplectenda sit, vt aliis videtur, non obligabitur Pontifex ad confessionem ex vi præcepti Ecclesiastici, licet non sit dubium, quin ad fidelium exemplum deberet confiteri, & aliunde certum sit obligari præcepto confessionis, quatenus diuinum est.

5. Sed hic obiter possit aliquis inferre, quòd nemo possit Papam absolvere, quia neque ipse Papa, neque vllus alius potest dare alteri iurisdictionem in Papam, quia hoc pertinet ad superiorem; nemo autem est Papa superior. Sed respondeo cum Coninck de Sacram. dist. 8. dub. 2. num. 14. negando assumptum; quia actum iurisdictionis, qui exercetur immediate homine Dei, potest quis ratione sui muneris subeundo diuersam personam, in seipsum exercere, maxime quando non agitur de iurisdictione coactiua, sed libera, qualis est ea, qua Pontifex se vt priuatum hominem suo Confessario in hoc foro voluntarie subiicit, quod facit proprie tanquam Vicarius Christi, cuiusque personam immediate sustinet: qua ratione habet iurisdictionem in omnes Christi fideles, atque ita aliquo modo in se ipsum, quatenus est etiam omnis, & quatenus hoc est necessarium, vt possit etiam communibus pascuis, & Sacramentorum vsu cum aliis frui.

6. Nec hinc sequitur, Pontificem posse seipsum absolvere à peccatis: quia omnia Sacramenta præter venerabilem Eucharistiam, & Matrimonium, ita à Christo sunt instituta, vt essentialiter requi-

unt vt conferens sit persona distincta à suscipiente. Et in hoc Sacramento maxima est ratio: quia nullo modo erant conueniens, vt vnus & idem simul esset reus & accusator & iudex.

7. Dicendum est itaque, quòd Summus Pontifex cum in terra non habeat se superiorem, à quo accipiat facultatem eligendi confessorium: ergo necesse est, vt habeat eam à Christo Domino, cuius vires gerit. Sacerdos autem sic electus à Papa accipit iurisdictionem à Christo Domino, sed mediante summo Pontifice; nam verè tribuitur ab ipso Papa, tanquam à causa efficienti morali immediata. Ita docet D. Thomas in 4. dist. 19. q. 1. art. 3. q. 2. vbi ait, Summum Pontificem, vt peccatorem subici, vt Vicarium verò concedere iurisdictionem super seipsum in foro confessionis. Sotus in dist. 19. q. 4. artic. 2. dicit, quòd electo Confessario, tenetur Papa parere sicut ceteri fidelium. Et hæc docet etiam Opatovius de Sacram. tract. de Penit. dist. 11. quest. 4. n. 40.

Sup. hoc in- fra Resol. 5. Sed hic, & in aliis eius not.

RESOL. XXIX.

An Pontifex possit censuris punire confessionem animam sacrilegam et desectum doloris. Et discutitur, an possit Ecclesia prohibere actum internum. Et an possit illum præcipere. Et ex doctrina huius Resolutionis inferuntur aliqui alij diuersi casus sapinus coningentes in praxi? Ex part. 3. tit. 1. Resol. 50.

§. 1. Resolutio huius dubij pendet ex illa celebri questione, an possit Ecclesia prohibere, vel præcipere actum internum, vt per se coniunctum cum externo, tanquam necessarium ad aliquod esse morale illius. Aliqui tenent partem negatiuam. Hanc sententiam sustinent Durandus in 4. dist. 15. quest. 12. Syluester verb. Hora. num. 13. D. Anton. 3. part. tit. 13. cap. 4. §. 8. Rossella verb. Hora. num. 13. Paludanus in 4. dist. 15. q. 5. art. 2. conclus. 4. Angelus verb. Hora, num. 17. Coninck de Sacram. q. 83. art. 6. num. 291. Ioan. Valerius de differ. vtriusque fori, verb. Hora Canonica, differ. 1. Valq. 1. 2. dist. 160. n. 32. & seg. Comitulus resp. fori. moral. lib. 1. q. 63. n. 6. Becanus in 1. tr. 3. c. 6. q. 4. n. 4. & alij.

Pro quæ- & doctrina huius §. & seq. infra in §. Sed contra- ria, per to- tum, & §. Et ad confir- mationem, & seq. hu- ius Resol. & supra lege doctrinam Resol. 2. & infra Resol. 32. & si placet, Vide alias Resol. & eius annot.

2. Fundamentum horum doctorum non potest esse aliud, nisi quia vniuersaliter putant, nullo modo posse Ecclesiam prohibere, vel præcipere actus internos. Hinc,

3. Inferunt cum, qui in Quadragesima confitentur diminutè, tacendo, & omitendo in confessione peccata cordis, per se occulta, non incurrere excommunicationem, fortè latam contra eos, qui non obseruant præceptum Ecclesiæ confitendi semel in anno, quia ille non transgreditur præceptum Ecclesiæ, sed diuinum tantum: quia non mittit circumstantiam confessionis externæ, de qua possit Ecclesiæ constare, vnde idem à fortiori, dicent de illo, qui confitetur inualidè, ex defectu interioris doloris necessarii.

4. Secundo inferunt, Clericum beneficiatum, recitantem horas canonicas exterius integrè, & completè, quamvis voluntariè, sine vlla attentione, recitet, non transgredi proprium Ecclesiasticum præceptum, nec incurrere penas Ecclesiasticas, impositas transgressoribus illius præcepti, vt est restitutio fructuum. Quia nihil emittit eorum, qua exterius fieri debent, & de quibus possit Ecclesiæ constare: Secus verò esset, si illa mentis distinctio,

Sup. cetero in hoc §. infra in §. Tertio inferunt, & §. vlt. huius Resol. & §. Ex hac, & in com. tr. 3. Resol. 50. Notandum secundo. Et Sup. contento in hoc §. Secundo inferuntur, infra in hac ipsa Resol. & §. Ex quo sequitur & §. Secundo inferunt Bene- dicto.